

Nader ecologisch onderzoek
ter plaatse van:

Slagendijk 2
Zuidwolde Dr

projectnummer

130981

RUIMTE

GEBOUWEN

ONDERNEMEN

VERANTWOORDING

RAPPORT

Type onderzoek	:	Nader onderzoek
Locatie onderzoek	:	Slagendijk 2 te Zuidwolde
Projectnummer	:	130981
Versie rapportage	:	2
Auteur	:	Ing. J. Kamps MSc
Controle en vrijgave	:	Ing. R.J.W. Huls
Paraaf vrijgave	:	
Datum	:	21 oktober 2015

OPDRACHTGEVER

Naam	:	Dhr. H. Haar Slagenweg 2 7921 ZUIDWOLDE DR
Contactpersoon	:	dhr. H Haar

UITGEVOERD DOOR

MILIEU ADVIESBUREAU

KANTOOR ZUIDWOLDE

Industrieweg 20
7921 JP Zuidwolde
Tel.: 0528-373982
Fax.: 0528-373907
info@ecoreest.nl
www.ecoreest.nl

KANTOOR APPINGEDAM

Opwierderweg 160
9902 RH Appingedam
Tel.: 0596 633355
Fax.: 0528-373907

KANTOOR ALMERE

Transistorstraat 91-34
1322 CL Almere
Tel.: 036 8200376
Fax.: 0528-373907

DISCLAIMER

Dit rapport is het resultaat van een nader vleermuisonderzoek, verricht ter plaatse van Slagendijk 2 te Zuidwolde Dr, in opdracht van dhr. H. Haar.

Ten behoeve van de juiste interpretatie van dit rapport is het noodzakelijk te beschikken over de gehele rapportage, inclusief bijlagen.

Het rapport is ongeschikt voor toepassing in een juridische context indien:

- de paginanummering van het rapport onjuist of onvolledig is
- de bijlagen genoemd in de inhoudsopgave (deels) ontbreken
- het projectnummer in het rapport en op de bijlage niet overeenkomt

We stellen dit rapport alleen ter beschikking aan derden in geval van schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	4
1.1	AANLEIDING EN DOELSTELLING	4
1.2	KWALITEITSBORGING	4
1.3	LEESWIJZER	5
2	ONDERZOEKSLOCATIE	6
2.1	BESCHRIJVING ONDERZOEKSLOCATIE	6
3	ONDERZOEKSOPZET EN WAARNEMINGEN	8
3.1	VLEERMUIZEN	8
3.1.1	Onderzoeksopzet	8
3.2	overige waarnemingen	9
4	VLEERMUISKASTEN	10
4.1	Ophangen vleermuiskasten	10
4.2	Vleermuizen in en rond het hoofdgebouw	11
4.2.1	Ongeschikt maken hoofdgebouw	11
4.2.2	Ongeschikt maken tijdelijk te handhaven woning	11
4.2.3	Overige waarnemingen	11
5	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	12
5.1	CONCLUSIES PER SOORTGROEP	12
5.1.1	Functie van het plangebied voor vleermuizen	12
5.1.2	Overige soortgroepen	12
5.2	AANBEVELINGEN	12
5.3	VERANTWOORDING	12

Bijlage 1 **Regionale ligging onderzoekslocatie**

Bijlage 2 **Literatuur**

Onze rapportage is opgezet in kleur, om het u bij het lezen van het digitale document visueel aantrekkelijk te maken. Uiteraard kan het document ook op papier worden afgedrukt, waarbij we willen wijzen op de mogelijkheid om het document in zwart-wit af te drukken om kosten en toner te besparen.

1 INLEIDING

In opdracht van Hans Haar is door Eco Reest BV een nader onderzoek uitgevoerd ter plaatse van de Slagendijk 2 te Zuidwolde Dr.

1.1 AANLEIDING EN DOELSTELLING

Op de locatie van Camping Ekelenberg, aan Slagendijk 2 te Zuidwolde, zal de komende jaren een woonwijk worden gerealiseerd. Voor dit project is een ontheffing verleend van de Flora- en faunawet, voor het beschadigen, vernielen, of verstoren van verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis (kenmerk ontheffing: FF/75C/2008/0605, d.d. 26 februari 2009).

De ontheffing is onder voorwaarden verleend. Deze voorwaarden stellen onder andere dat de gebouwen voorafgaand aan de sloop onderzocht moeten worden op de aanwezigheid van vleermuizen en dat indien deze aanwezig zijn de gebouwen voor de sloop ongeschikt moeten worden gemaakt door middel van strippen (voorwaarde 10).

De bungalows zijn reeds gesloopt. Eco Reest heeft vleermuisonderzoek bij het hoofdgebouw uitgevoerd om vast te stellen of hierin verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn.

Een andere voorwaarde uit de ontheffing is dat in de nieuwbouw geschikte verblijfplaatsen voor gewone dwergvleermuis moeten worden aangeboden (voorwaarde 11). Omdat er geen nieuwe gebouwen komen voordat er wordt gesloopt is gekozen de tussenliggende periode te overbruggen met vleermuiskasten. Eco Reest heeft daarom vleermuiskasten besteld en opgehangen. Ook hiervan wordt in deze rapportage verslag gedaan.

1.2 KWALITEITSBORGING

Eco Reest streeft naar een zo hoog mogelijk kwaliteit van onderzoek te leveren.

Eco Reest BV is gecertificeerd volgens "NEN-EN-ISO 9001:2008", voor het geven van milieukundig advies in relatie tot ruimtelijke ontwikkelingen, gebouwen en managementondersteuning, met inbegrip van de uitvoering van gerelateerde onderzoeksactiviteiten.

Naast kwaliteit is onafhankelijkheid van groot belang om onze opdrachtgever van dienst te zijn met het beste advies voor zijn vraagstuk. Wij merken dan ook op dat er geen functionele relatie bestaat tussen opdrachtgever en Eco Reest BV, hetgeen betekent dat het advies van Eco Reest onafhankelijk is van de belangen van de opdrachtgever en derden.

Eco Reest heeft een ontheffing voor het uitvoeren van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 9 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het vangen, bemachtigen en met het oog daarop opsporen van beschermde inheemse amfibieën, vissen, kevers, libellen, mieren en weekdieren, ten behoeve van onderzoek (ontheffingsnummer: FF/75A/2011/049).

Conform de eisen uit onze ethische code behandelt Eco Reest BV alle gegevens vertrouwelijk, waarvan wij kennisnemen als gevolg van de uitvoering van de werkzaamheden, behoudens in geval van wettelijke verplichtingen.

1.3 LEESWIJZER

In hoofdstuk 2 wordt de onderzoekslocatie besproken. Hoofdstuk 3 bevat een onderzoeksopzet en de waarnemingen en in hoofdstuk 4 zijn uitgevoerde mitigerende maatregelen gerapporteerd. Besloten wordt met hoofdstuk 5; de conclusies.

2 ONDERZOEKSLOCATIE

In dit hoofdstuk wordt de onderzoekslocatie beschreven en weergegeven.

2.1 BESCHRIJVING ONDERZOEKSLOCATIE

Het onderzoeksgebied ligt aan de zuidoostkant van Zuidwolde en bestaat uit het hoofdgebouw op de voormalige Camping en Bungalowpark Ekelenberg. Het hoofdgebouw ligt aan de noordzijde van dit terrein en wordt omringd door naaldbos. Aan de zuidoostzijde van het gebouw is een zwembad aanwezig. Ten zuiden van het hoofdgebouw ligt het voormalige kampeerterrein en het terrein met de inmiddels gesloopte bungalows.

Onderzoeksgebied (rood omkaderd).

Hoofdgebouw en woning westzijde

Hoofdgebouw oostzijde met op voorgrond zwembad (2x)

3 ONDERZOEKSOPZET EN WAARNEMINGEN

In dit hoofdstuk zijn de methoden van het veldonderzoek beschreven en worden de resultaten van het veldonderzoek weergegeven.

3.1 VLEERMUIZEN

3.1.1 Onderzoeksopzet

BügelHajema heeft in 2008 vleermuisonderzoek uitgevoerd waaruit bleek dat er in het hoofdgebouw sprake is van verblijfplaatsen van 2 à 3 solitaire gewone dwergvleermuizen. De verblijfplaatsen bevinden zich achter een gepotdekselde houten wand aan de zuidzijde en in een schoorsteen nabij het zwembad. Op het overige terrein rond het hoofdgebouw zijn waarnemingen bekend van mogelijke en tweekleurige vleermuis, franjestaart en ruige dwergvleermuis. Deze hebben echter geen verblijfplaats in het hoofdgebouw.

Conform voorwaarde 10 uit de ontheffing heeft voorafgaand aan de sloop van het hoofdgebouw een controle op verblijfplaatsen van vleermuizen plaatsgevonden.

Het vleermuisonderzoek heeft plaatsgevonden door middel van vier veldbezoeken. Deze veldbezoeken zijn uitgevoerd op avonden en een ochtend met voor vleermuizen geschikt weer (geen tot weinig neerslag, weinig wind, temperaturen boven de 7 graden Celsius) Met behulp van een batdetector is de aanwezigheid van (kraam- zomer- of paar-) verblijfplaatsen van vleermuizen in het hoofdgebouw onderzocht. Gedurende de bezoeken is er gepost in de nabijheid van de eerder aangetoonde verblijfsplaatsen. Zie voor de uitkomst van deze bezoeken de tabel in paragraaf 3.1.3.

Door Eco Reest zijn de volgende veldbezoeken uitgevoerd:

Tabel 3.1 Veldbezoeken

Bezoek	Datum (2013)	Tijdstip	Aantal Veldwerkers	Waarnemingen
1	20 okt	avond	1	Drie gewone dwergvleermuizen foeragerend. Een laatvlieger foeragerend. Allen kwamen uit westelijke richting. Daarnaast één overvliegende gewone dwergvleermuis in westelijke richting.
2	21 okt	avond	1	Een overvliegende gewone dwergvleermuis vanuit de westzijde. Zes gewone dwergvleermuizen en een laatvlieger overvliegend vanuit het noordwesten naar het zuidoosten.
3	22 okt	avond	1	Een gewone dwergvleermuis overvliegend van westelijke naar oostelijke richting. Vijf gewone dwergvleermuizen uit noordwestelijke naar zuidoostelijke richting.
4	29 okt	ochtend	1	Enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen en enkele overvliegende gewone dwergvleermuizen in noordwestelijke richting.

Bij het eerste veldbezoek is er ten oosten van het hoofdgebouw gepost en bij het tweede veldbezoek op het hoofdgebouw. Bij het derde veldbezoek is er ten westen van het hoofdgebouw gepost, om

zekerheid te krijgen dat de vlemuizen uit westelijke richting kwamen vliegen, en niet uit het gebouw. Hierbij zijn geen verblijfplaatsen vastgesteld, maar is wel duidelijk geworden dat er een vliegroute van gewone dwergvleermuis loopt ten noordwesten van het gebouw.

Vliegroute gewone dwergvleermuis

Doordat er in de avond vooral vlemuizen zijn waargenomen die uit west of noordwestelijke richting vlogen en ze bij het ochtendbezoek juist de andere kant op vlogen, lijkt het waarschijnlijk dat de waargenomen gewone dwergvleermuizen en laatvliegers een verblijfplaats hebben in de bebouwing van Zuidwolde en op het campingterrein en omliggend bosgebied foerageren.

Er zijn geen in- of uitvliegende dieren waargenomen, hierdoor is het aannemelijk dat er eind oktober 2013 geen verblijfplaatsen van vlemuizen aanwezig waren in het hoofdgebouw.

3.2 OVERIGE WAARNEMINGEN

Op 21 augustus 2013 is een inspectie op broedende vogels in en aan het gebouw uitgevoerd door Eco Reest. Hierbij is vastgesteld dat er in het pand geen sprake is van broedende vogels of jaarrond beschermde nesten.

In het broedseizoen van 2015 zijn binnen het plangebied twee inspecties op jaarrond beschermde nesten uitgevoerd. Deze zijn niet aangetoond binnen het plangebied.

4 VLEERMUIKASTEN

4.1 OPHANGEN VLEERMUIKASTEN

Doordat na de sloop niet direct nieuwbouw wordt gepleegd is door BügelHajema geadviseerd om vleermuiskasten te plaatsen. Verblijfplaatsen die komen te vervallen moeten met een factor vier worden gecompenseerd. Omdat verblijfplaatsen van twee tot drie exemplaren gewone dwergvleermuis zijn vastgesteld, is geadviseerd 12 kasten op te hangen. Er zijn twee typen kasten opgehangen, zowel van hout als van houtbeton. Deze zijn in week 35 van 2013 opgehangen. Een deel hangt aan de te handhaven woning op het terrein, een deel hangt aan bomen in de omgeving van het hoofdgebouw. Hierbij zijn bomen uitgekozen die niet worden gekapt bij de verdere ontwikkelingsplannen van het terrein.

Vleermuiskasten aan te handhaven woning

Vleermuiskasten aan boom

4.2 VLEERMUIZEN IN EN ROND HET HOOFDGEBOUW

4.2.1 Ongeschikt maken hoofdgebouw

Uit de veldbezoeken voor het vleermuisonderzoek komt naar voren dat gewone dwergvleermuis en laatvlieger rond het hoofdgebouw foerageren en er ten noordwesten van het hoofdgebouw een vliegroute van deze soorten loopt. De hier aangetroffen exemplaren hebben waarschijnlijk een verblijfplaats in de bebouwing in Zuidwolde en foerageren ze in en rond het campingterrein. Foerageergebied is hier in ruime mate aanwezig. Dit blijft ook het geval na de sloop van het hoofdgebouw.

Er zijn in het najaar van 2013, naar verwachting geen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig binnen het hoofdgebouw. Bij de sloop wordt rekening gehouden met de verblijfplaatsen die eerder door BügelHajema zijn vastgesteld. Inmiddels is de gepotdekselde betimmering aan de zuidzijde van het pand verwijderd. De schoorsteen op het hoofdgebouw is inmiddels ok van het dak af.

Verwijderen gepotdekselde betimmering

4.2.2 Ongeschikt maken tijdelijk te handhaven woning

Aanvullend op de sloopwerkzaamheden is de tijdelijk hand te haven woning ongeschikt gemaakt voor vleermuizen als verblijfplaats. Dit ongeschikt maken bestond uit het dicht kitten/purren van kieren, openstootvoegen en andere kleine openingen. Daarnaast zijn er netten gespannen langs de dakgoten, over de schoorsteen en andere grotere openingen.

Wanneer dit op de juiste manier is uitgevoerd, is er voor vleermuizen geen mogelijkheid tot uitwijken naar de woning als zijnde (winter) verblijfplaats en is de tijdelijk te handhaven woning binnen de regels gesteld in de ontheffing ongeschikt gemaakt als verblijfplaats voor vleermuizen. Hierbij wordt echter opgemerkt dat het lastig is om met zekerheid alle openingen voor vleermuizen te dichten.

4.2.3 Overige waarnemingen

Tijdens een inspectie op 21 augustus 2013 zijn geen jaarrond beschermde nesten of broedende vogels gevonden. Wanneer het hoofdgebouw in het najaar van 2013 is gesloopt zullen geen broedende vogels of jaarrond beschermde nesten zijn geschaad.

5 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

5.1 CONCUSIES PER SOORTGROEP

5.1.1 Functie van het plangebied voor vleermuizen

Uit de door Eco Reest in 2013 uitgevoerde veldbezoeken voor het vleermuisonderzoek komt naar voren dat in het hoofdgebouw en de woning geen verblijfplaatsen van vleermuizen zijn waargenomen.

Er zijn vanuit westelijke richting dwergvleermuizen en een laatvlieger waargenomen die naar hun foerageergebied oostelijk van het onderzoeksgebied vlogen. Het onderzoeksgebied maakt derhalve wel deel uit van een vliegroute. Omdat er in het gebied voldoende potentiële vliegroutes zijn, betreft het geen essentiële vliegroute.

5.1.2 Overige soortgroepen

Op 21 augustus 2013 is een inspectie op broedende vogels in en aan het gebouw uitgevoerd door Eco Reest. Hierbij is vastgesteld dat er in het pand geen sprake is van broedende vogels of jaarrond beschermde nesten. Wanneer het hoofdgebouw in het najaar van 2013 is gesloopt zullen geen broedende vogels of jaarrond beschermde nesten zijn geschaad.

In het broedseizoen van 2015 zijn binnen het plangebied twee inspecties op jaarrond beschermde nesten uitgevoerd. Deze zijn niet aangetoond binnen het plangebied.

5.2 AANBEVELINGEN

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen:

Artikel 2, lid 1: Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.

Artikel 2, lid 2: De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zo veel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Derhalve adviseren wij om voorafgaand aan werkzaamheden als sloop, verwijderen van potentiële verblijfplaatsen (behalve gebouwen b.v. ook bulten puin of vegetatie) en bomen, een controle op aanwezigheid van flora en fauna uit te voeren. Belangrijk is dat deze werkzaamheden niet in de kwetsbare periodes plaatsvindt (overwinteringsperiode van vleermuizen, reptielen en amfibieën, broedperiode voor vogels).

5.3 VERANTWOORDING

De initiatiefnemer of opdrachtgever is verantwoordelijk voor het gebruik van de rapportage. Eco Reest aanvaardt dan ook geen aansprakelijkheid voor de inhoud, interpretaties of conclusies, indien gebruik wordt gemaakt van deelaspecten van deze rapportage, zonder verwijzing naar de volledige

rapportage. Bovendien aanvaardt Eco Reest geen aansprakelijkheid voor kosten en vertraging die optreden als gevolg van het voorkomen van beschermde flora en fauna.

Eco Reest BV
Ing. J. Kamps

BIJLAGE 1

bij rapport:
Slagdijk 2
Zuidwolde
130981

Onderzoekslocatie in rode cirkel.

BIJLAGE 2

bij rapport:
Slagdijk 2
Zuidwolde
130981

Bronnen

Literatuur:

Twisk, P., A. van Diepenbeek, J. P. Bekker (2010): Veldgids Europese zoogdieren, KNNV Uitgeverij, Zeist.

van Diepenbeek, A., (2007): Veldgids Dierensporen. – 3^e druk, KNNV Uitgeverij, Zeist

van Herk, K., A. Aptroot (2004): Veldgids Korstmossen, KNNV Uitgeverij, Soest.

Bos, F., M. Wasscher, W. Reinboud (2007): Veldgids Libellen. – 5^e, volledig herziene, druk, KNNV Uitgeverij, Zeist

Pot, R., (2007): Veldgids Water- en oeverplanten. – 2^e druk, KNNV Uitgeverij, Zeist & STOWA, Utrecht, 2003

Eggelte, H., (2010): Veldgids Nederlandse flora. – 6^e druk, KNNV Uitgeverij, Zeist

Stumpel, T., H. Strijbosch (2007): Veldgids Amfibieën en reptielen. – 2^e druk, KNNV, Zeist

Wynhoff, I., C. van Swaay, K. Veling, A. Vliegthart (2010): De nieuwe veldgids dagvlinders. – 2^e, herziene druk, Stichting KNNV Uitgeverij, Zeist

Dietz, C., O. von Helversen, D. Nill (2011): Vleermuizen; Alle soorten van Europa en noordwest-Afrika, De Fontein / Tirion Uitgevers B.V., Utrecht

Peeters, H., K. Wheeler (2008): Vogels en de wet.nl, Vereniging Politie Dieren- en Milieubescherming, Vogelbescherming Nederland, KNNV Uitgeverij, Zeist

Heimans, E., H.W. Heinsius, J.P. Thijsse (1983): Geïllustreerde Flora van Nederland. – 22^e druk, Versluys Uitgeversmaatschappij B.V., Amsterdam

Broekhuizen S., D. Klees, G. Müskens (2010): De Steenmarter. 1^e druk, KNNV Uitgeverij, Zeist

Huigen, P., R. Vogel (2007) Topografische inventarisatieatlas voor flora en fauna van Nederland. – 1^e druk, Vogelbescherming Nederland, Zeist

Gebruikte websites:

www.natuurloket.nl

www.quickscanhulp.nl

www.telmee.nl

www.waarneming.nl

www.sovon.nl

www.floron.nl

www.ravon.nl

www.soortenbank.nl

www.natuurkennis.nl

www.vlinderstichting.nl

www.zoogdierenatlas.nl

www.vleermuis.net

www.zoogdierverseniging.nl

